

2010D06376

Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Verslag van een schriftelijk overleg

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Vastgesteld

De vaste commissie voor Justitie heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Justitie over de brief van 4 januari 2010 over het integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (Kamerstuk 31 731, nr. 6). Bij brief van ... heeft de minister deze vragen beantwoord. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
De Pater-van der Meer

Adjunct-griffier van de commissie,
Puts

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de nadere informatie over het integraal wetgevingskader (IAK). Deze leden onderkennen het belang van het werken met IAK, het opdoen van ervaring ermee en de verdere doorontwikkeling. Op basis van de brief hebben zij nog een tweetal aandachtspunten.

De regering noemt het IAK een nieuwe werkwijze voor een integrale voorbereiding van beleid en wetgeving. Dat doet vermoeden dat het IAK ook het proces om tot wetgeving te komen stroomlijnt. De leden van de CDA-fractie zien dat echter niet terug in de IAK-eisen. De IAK-eisen zijn geen proceseisen, maar eerder structureisen of randvoorwaarden waar rekening mee moet worden gehouden. Deze leden willen graag een toelichting waarom het IAK dan toch als een werkwijze gekenschetst kan worden.

De IAK-eisen voor kwaliteit van beleid en regelgeving zoals vermeld in de bijlage zijn vrij abstract en vrij breed. De leden van de CDA-fractie willen graag weten of en hoe deze eisen nader zijn geoperationaliseerd. Zij vinden deze zestien eisen nogal omvangrijk en vragen of de eisen ook intern consistent zijn. Zijn er eisen bij die tegenstrijdig aan elkaar zijn? Bij kwaliteit van wetgeving denken deze leden eerder aan praktische zaken, zoals de logische juridische onderbouwing van een wetsvoorstel, de logische opbouw van wetsartikelen, de doorverwijzingen in de wetsartikelen en de logische aansluiting van algemene maatregelen van bestuur (amvb's) op wetsartikelen. Komen dergelijke zaken ook terug in de zestien genoemde eisen en op welke wijze wordt bestaande wetgeving hierop gecontroleerd? Deze leden moeten bijvoorbeeld denken aan de amvb over rookvrije horeca die volgens het Hof niet in overeenstemming zou zijn met de wetsartikelen en wat ertoe heeft geleid dat de amvb tijdelijk niet van toepassing is verklaard voor cafe's zonder personeel. Hoe zou deze regelgeving scoren op de kwaliteitseisen en hoe wordt erin voorzien dat geleerd wordt van rechterlijke uitspraken? Is ook die reflectie niet een belangrijke kwaliteitseis?

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

Voor de leden van de PvdA-fractie is verinnerlijking, het tussen-de-oren hebben van de effecten van regeldruk bij ambtenaren, een centrale doelstelling bij het verminderen van regeldruk. Onder het motto «voor-komen is beter dan genezen» is een instrument als het IAK daarom nuttig om dit doel te bereiken. Ook leden van de Tweede Kamer kunnen met de uitkomsten van het systeem wetsvoorstellen beter beoordelen. De aan het woord zijnde leden vinden dat deze brede doelstelling duidelijker naar voren moet komen. Zij vragen of de minister van Justitie dan de meest aangewezen ambassadeur van het project is. De minister van Justitie gaat immers vooral over de kwaliteit van wetgeving.

Deze leden constateren dat het project al enige tijd loopt. Zij vragen of de planning op schema ligt. Werken alle ministeries even goed mee? Nog niet alle ministeries hebben een covenant (willen) afsluiten met Actal. Verloopt de samenwerking bij het invoeren van het IAK per ministerie wel goed? Tegen welke problemen loopt het project aan? Welke knelpunten zijn er en hoe gaan deze opgelost worden?

De leden van de PvdA-fractie merken op dat in oktober 2009 een nieuwe verbeterde versie van het IAK is uitgebracht, die in 2010 op alle ministeries moet worden uitgetest. Dan kan in de eerste helft van 2011 een beslissing worden genomen door het kabinet over het structureel invoeren van het IAK. Bestaat er dus een kans dat het IAK er toch niet komt?

Actal is in het verleden kritisch geweest over het opzetten van een Nederlands systeem, terwijl in Europees verband het RIA al goed functioneerde. Nederland heeft er toch voor gekozen een eigen systeem op te zetten. De leden van de PvdA-fractie leggen de volgende specifieke vragen voor over de invoeringstraject van het IAK.

- Zijn er voldoende data beschikbaar om alle gevolgen en effecten te kwantificeren?
- Worden alle alternatieven van beleidsmaatregelen via het systeem op dezelfde wijze afgewogen en doorgerekend? Hoe krijgt de Kamer daar inzicht in?
- Hoe wordt er gerapporteerd over de analyse? Is er een verplicht format voor de rapportage en wordt deze standaard aan alle «stakeholders» toegezonden?
- Hoe groot is de kans op manipulatie van het systeem, oftewel kan een ministerie «toewerken» naar een gewenste uitkomst? Wie houdt hier toezicht op? De leden van de PvdA-fractie vinden dat dit cruciaal is voor de werking en doelstelling van het systeem. Welke rol heeft Actal hierin? En wat gebeurt er na 2011 als Actal is opgeheven?
- Wat zijn de kosten en de baten van de invoering van het IAK? De leden van de PvdA-fractie willen daar inzicht in hebben om de operatie te kunnen beoordelen.
- Hoeveel tijd kost een analyse met het IAK? Loopt het wetgevingsproces geen onnodige vertraging op?
- Hoe vrijblijvend is het IAK? In welke gevallen hoeft het IAK niet te worden toegepast? Is het kabinet van plan om toepassing van het IAK verplicht te stellen? Indien dat niet wordt beoogd, waarom wordt deze keuze dan gemaakt?
- VNO-NCW en MKB-Nederland zijn van mening dat het IAK geen invulling is van een ex-ante regeldruktoets, dat willen zeggen dat er niet alleen wordt gekeken naar de administratieve lasten. In hoeverre houdt de opzet en inrichting van het IAK rekening met dit standpunt?

Over het algemeen zijn de leden van de PvdA-fractie tevreden over de invoering van een systeem om alternatieven voor beleidsmaatregelen af te wegen, waardoor een betere keuze kan worden gemaakt. Om het IAK te laten slagen is een verplichte invoering dan ook noodzakelijk, aldus deze leden. Dat het kabinet daarover nog geen uitsluitsel wil geven is merkwaardig. Dan zouden ook de kosten die met het project gepaard gaan weggegooid geld zijn, hetgeen de leden van de PvdA-fractie koste wat kost willen voorkomen.

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van voorliggende brief. Deze leden vernemen graag of het parlement nog betrokken gaat worden bij de beslissing over het structureel invoeren van het IAK in de eerste helft van 2011. Zo ja, op welke manier?

II. Reactie van de minister